

Bohdan Winiarski

1884–1969

Bohdan Winiarski urodził się 27 kwietnia 1884 roku w Bohdanowie w ziemi łomżyńskiej jako syn Stanisława i Jadwigi z domu Mystkowskiej. Gimnazjum ukończył w Łomży, tamże otrzymał świadectwo dojrzałości w roku 1903. Następnie rozpoczął studia prawnicze na Uniwersytecie Warszawskim, kontynuował je na Uniwersytecie Jagiellońskim i uzupełniał na Uniwersytecie Paryskim, a także w Heidelbergu. Doktorat praw uzyskał w roku 1910 na Uniwersytecie Jagiellońskim. Należał do tajnych organizacji akademickich, w latach 1908–1909 był członkiem zarządu Związku Młodzieży Polskiej „Zet”, miał trzy procesy i był skazany na siedem miesięcy więzienia. Habilitował się w roku 1922 na Uniwersytecie Jagiellońskim, profesorem nadzwyczajnym został w roku 1922, a zwyczajnym w roku akademickim 1929/1930.

Po uzyskaniu doktoratu podjął pracę w Polskiej Szkole Nauk Politycznych w Krakowie i pracował tam w latach 1911–1914 jako asystent i wykładowca. Wykładał francuskie prawo polityczne oraz rosyjskie prawo polityczne i administracyjne. W tym samym czasie wykładał ustrój polityczny i administracyjny na ziemiach polskich na Wyższych Kursach im. A. Baranieckiego w Krakowie. W roku 1914 przeniósł się do Warszawy. Objął tam referat komisji prawnopolitycznej przy Komitecie Narodowym w Warszawie. W tym samym charakterze pracował później w Petersburgu, wykładając ponadto na Wyższych Kursach Polskich w roku szkolnym 1916/1917 historię ustroju politycznego ziem polskich w wieku XIX. Do służby w wojsku rosyjskim był powołany w latach 1915–1917. W roku 1917 wyjechał do Paryża jako sekretarz sekcji prawnej Komitetu Narodowego Polskiego. Na początku roku 1919 jako radca prawny wszedł w skład delegacji polskiej na konferencję pokojową. Uczestniczył w tej konferencji i w trzech sesjach Zgromadzenia Ligi Narodów oraz w innych konferencjach międzynarodowych.

W roku 1920 Uniwersytet Poznański powołał go na zastępcę profesora prawa międzynarodowego na Wydziale Prawno-Ekonomicznym, a po habilitacji został profesorem nadzwyczajnym Uniwersytetu Poznańskiego, a kilka lat później profesorem zwyczajnym. Był pierwszym profesorem prawa międzynarodowego w Poznaniu i organizatorem Katedry tego prawa. W latach 1936–1939 sprawował funkcję dziekana Wydziału Prawno-Ekonomicznego. W naszej Uczelni wykładał prawo międzynarodowe w latach 1932–1939.

Profesor, będąc nauczycielem akademickim, pełnił także ważne funkcje w organach międzynarodowych. W latach 1921–1927 zasiadał w Komisji Komunikacji i Transportu Ligi Narodów, będąc jej wiceprzewodniczącym w latach 1924–1926. Był delegatem Polski w Międzynarodowej Komisji Odry w latach 1923–1931. Od roku 1925 pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Prawa Rzecznego Ligi Narodów. Figurował także na liście asesorów Stałego Sądu Międzynarodowego w Hadze ds. Komunikacji i Tranzytu. Bronił również stanowiska Polski w procesie w sprawie Odry przed Trybunałem Haskim.

Profesor Winiarski znajdował jeszcze czas na działalność polityczną. W latach 1924–1927 był komisarzem rządu do spraw likwidacji własności niemieckiej na byłych terenach pruski. W roku 1928 został wybrany posłem na Sejm RP. Pełnił tę funkcję przez dwie kadencje – do roku 1935.

W swojej działalności naukowej Profesor skoncentrował się na zagadnieniach prawa międzynarodowego. Zajmował się także problemami Ligi Narodów. Do głównych jego prac zaliczono: *Bezpieczeństwo, arbitraż, rozbrojenie* (Poznań 1928), *Principes généraux du droit fluvial international* (Paryż 1933). Profesor unowocześnił dydaktykę przedmiotu, wydając pionierski w Polsce *Wybór źródeł do nauki prawa międzynarodowego* (Warszawa 1938).

Na początku II wojny światowej Profesor został aresztowany przez okupanta i uwięziony jako zakładnik. Następnie poprzez obóz na Główniej został wysiedlony. W styczniu 1940 roku udało mu się wraz z synem poprzez Węgry dotrzeć do Paryża. Po klęsce Francji przedostał się do Wielkiej Brytanii.

1 kwietnia 1941 roku został mianowany w Londynie przez Władysława Sikorskiego prezesem Banku Polskiego na okres pięcioletni. Będąc w Wielkiej Brytanii, wykładał na Polskim Wydziale Prawa zorganizowanym w Oksfordzie. W latach 1944–1945 był członkiem komitetu międzyaliantckiego, który zajmował się rewizją Trybunału Haskiego. W roku 1945 uczestniczył w delegacji Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej, biorąc udział w pracach przygotowawczych do inauguracji Organizacji Narodów Zjednoczonych i zwołania I Sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ. W lutym 1946 roku Zgromadzenie Ogólne i Rada Bezpieczeństwa ONZ wybrały Profesora Winiarskiego na sędziego w Międzynarodowym Trybunale Sprawiedliwości w Hadze. Sprawował tę funkcję przez 21 lat – do 5 lutego 1967 roku, będąc przez trzy lata (1961–1964) prezesem tego Trybunału.

W roku 1945 Profesor został urlopowany na Uniwersytecie Poznańskim. Mimo to w trzecim trymestrze roku akademickiego 1946/1947 miał cykl wykładów z zakresu sądownictwa międzynarodowego. W roku 1948 musiał zrzec się Katedry Prawa Międzynarodowego UP.

Odejście z Uniwersytetu Poznańskiego nie przerwało jego pracy naukowej. Mógł więcej czasu poświęcać Instytutowi Prawa Międzynarodowego w Genewie. W latach

1947–1948 był trzecim wiceprezesem, a w latach 1963–1965 prezesem tego Instytutu, jako pierwszy Polak. Był także członkiem korespondentem Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie. W roku 1965 Uniwersytet Wrocławski nadał mu tytuł doktora *honoris causa*, uznając jego wybitne osiągnięcia za godne wyróżnienia.

Mimo długoletniej działalności na stanowisku zagranicznym Profesor nie wyprowadził się z Poznania. Uczestniczył w pracach Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i wspomagał bibliotekę prawa publicznego Uniwersytetu Poznańskiego.

Zmarł 4 grudnia 1969 roku w Poznaniu. Został pochowany na Cmentarzu Junikowo.

Zdzisława Drozdowska